

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ
«ХАЛЫҚ» ЖҚ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»
ЧФ «Халық»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
«Halyk» Private Foundation

PUBLISHED SINCE 1944

2 (408)

MARCH – APRIL 2024

ALMATY, NAS RK

В 2016 году для развития и улучшения качества жизни казахстанцев был создан частный Благотворительный фонд «Халык». За годы своей деятельности на реализацию благотворительных проектов в областях образования и науки, социальной защиты, культуры, здравоохранения и спорта, Фонд выделил более 45 миллиардов тенге.

Особое внимание Благотворительный фонд «Халык» уделяет образовательным программам, считая это направление одним из ключевых в своей деятельности. Оказывая поддержку отечественному образованию, Фонд вносит свой посильный вклад в развитие качественного образования в Казахстане. Тем самым способствуя росту числа людей, способных менять жизнь в стране к лучшему – профессионалов в различных сферах, потенциальных лидеров и «великих умов». Одной из значимых инициатив фонда «Халык» в образовательной сфере стал проект *Ozgeris powered by Halyk Fund* – первый в стране бизнес-инкубатор для учащихся 9-11 классов, который помогает развивать необходимые в современном мире предпринимательские навыки. Так, на содействие малому бизнесу школьников было выделено более 200 грантов. Для поддержки талантливых и мотивированных детей Фонд неоднократно выделял гранты на обучение в Международной школе «Мирас» и в *Astana IT University*, а также помог казахстанским школьникам принять участие в престижном конкурсе «*USTEM Robotics*» в США. Авторские работы в рамках проекта «Тәлімгер», которому Фонд оказал поддержку, легли в основу учебной программы, учебников и учебно-методических книг по предмету «Основы предпринимательства и бизнеса», преподаваемого в 10-11 классах казахстанских школ и колледжей.

Помимо помощи школьникам, учащимся колледжей и студентам Фонд считает важным внести свой вклад в повышение квалификации педагогов, совершенствование их знаний и навыков, поскольку именно они являются проводниками знаний будущих поколений казахстанцев. При поддержке Фонда «Халык» в южной столице был организован ежегодный городской конкурс педагогов «*Almaty Digital Ustaz*».

Важной инициативой стал реализуемый проект по обучению основам финансовой грамотности преподавателей из восьми областей Казахстана, что должно оказать существенное влияние на воспитание финансовой

грамотности и предпринимательского мышления у нового поколения граждан страны.

Необходимую помощь Фонд «Халык» оказывает и тем, кто особенно остро в ней нуждается. В рамках социальной защиты населения активно проводится работа по поддержке детей, оставшихся без родителей, детей и взрослых из социально уязвимых слоев населения, людей с ограниченными возможностями, а также обеспечению нуждающихся социальным жильем, строительству социально важных объектов, таких как детские сады, детские площадки и физкультурно-оздоровительные комплексы.

В копилку добрых дел Фонда «Халык» можно добавить оказание помощи детскому спорту, куда относится поддержка в развитии детского футбола и карате в нашей стране. Жизненно важную помощь Благотворительный фонд «Халык» оказал нашим соотечественникам во время недавней пандемии COVID-19. Тогда, в разгар тяжелой борьбы с коронавирусной инфекцией Фонд выделил свыше 11 миллиардов тенге на приобретение необходимого медицинского оборудования и дорогостоящих медицинских препаратов, автомобилей скорой медицинской помощи и средств защиты, адресную материальную помощь социально уязвимым слоям населения и денежные выплаты медицинским работникам.

В 2023 году наряду с другими проектами, нацеленными на повышение благосостояния казахстанских граждан Фонд решил уделить особое внимание науке, поскольку она является частью общественной культуры, а уровень ее развития определяет уровень развития государства.

Поддержка Фондом выпуска журналов Национальной Академии наук Республики Казахстан, которые входят в международные фонды Scopus и WoS и в которых публикуются статьи отечественных ученых, докторантов и магистрантов, а также научных сотрудников высших учебных заведений и научно-исследовательских институтов нашей страны является не менее значимым вкладом Фонда в развитие казахстанского общества.

С уважением, Благотворительный Фонд «Халык»!

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 2. Number 408 (2024), 183–195
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.715>

ӘӘЖ 378
FTAMP 14.35.07

© A.D. Kalimova^{1*}, B.A. Zhekibayeva², 2024

¹Pavlodar Pedagogical University named after A. Margulan, Kazakhstan, Pavlodar;

²Academician E.A. Buketov Karaganda University, Kazakhstan, Karaganda.
E-mail: kargu_ase@mail.ru

COMPONENTS OF FUTURE TEACHERS' READINESS FOR INTEGRATED LEARNING IN PRIMARY SCHOOLS

A.D. Kalimova — post doctoral student, teacher - expert of the Higher school of pedagogy of Pavlodar Pedagogical University named after A. Margulan, Kazakhstan, Pavlodar

E-mail: kargu_ase@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-6861-6050>;

B.A. Zhekibayeva — candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of «Pedagogy and Methodology of Primary Education» of Academician E.A. Buketov Karaganda University, Kazakhstan, Karaganda

E-mail: bzhekibaeva@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-0671-8550>.

Abstract. One of the results of the project, implemented within the framework of grant funding for the research of young scientists «Zhas Galym» for 2022–2024, is presented. The motivational-value, cognitive, and action components of the readiness of future primary school teachers to implement integrated learning were studied by the authors of the study. The purpose of this article is to determine the level of formation of components of the readiness of future teachers to implement integrated training in the primary education system. The study used the following: analysis of scientific literature; generalization and systematization of the studied material; survey; testing; methods of Mathematical Statistics and methods of reviewing the results obtained. Practical and pedagogical work was carried out in the 2022–2023 academic year, on the basis of Margulan University, Pavlodar, with students of the Higher School of pedagogy, the educational program «Pedagogy and methods of Primary Education». The criteria were identified on the basis of which the degree of conformity of the personality of the future teacher to the requirements was assessed: the professional orientation of the personality of the future teacher to integrated learning; the availability of theoretical knowledge and practical skills necessary for the application of integrated learning in primary school. The indicators and levels of readiness of future teachers for integrated learning in primary school are characterized. The authors clarified the concept of readiness of future primary school teachers to implement integrated learning. The components of the readiness of future teachers to implement integrated training in the primary education system

are identified and justified. Conclusion the experimental data of the experimental and pedagogical work were generalized and systematized. Conclusions are presented on the need to form motivational-value, cognitive, activity components of students' readiness for future professional activities in the implementation of integrated training of Primary School students.

Keywords: preparation, integrated learning, future primary school teachers, components of the preparation of future primary school teachers

© А.Д. Калимова^{1*}, Б.А. Жекибаева², 2024

¹Ө.Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық университеті,
Павлодар, Қазақстан;

²Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды, Қазақстан.
E-mail: kargu_ase@mail.ru

БАСТАУЫШ МЕКТЕПТЕ КІРІКТІРІЛГЕН ОҚЫТУҒА БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ДАЙЫНДАУДЫҢ ҚҰРАМДАС БӨЛІКТЕРІ

А.Д. Калимова — постдокторант, Ө.Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық университетінің педагогика жоғары мектебінің оқытушы-сарапшысы, Қазақстан, Павлодар қаласы
E-mail: kargu_ase@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-6861-6050>;

Б.А. Жекибаева — педагогика ғылымдарының кандидаты, Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің «Бастауыш оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» кафедрасының профессоры Қазақстан, Қарағанды қаласы
E-mail: bzhekibaeva@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-0671-8550>.

Аннотация. 2022–2024 жылдарға арналған жас ғалымдардың «Жас ғалым» зерттеулерін гранттық қаржыландыру шеңберінде іске асырылатын жоба нәтижелерінің бірі ұсынылған. Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығының уәждемелік-құндылық, когнитивтік, іс-әрекеттілік құрамдас бөліктері, зерттеу авторларымен зерттелді. Аталған мақаланың мақсаты - болашақ мұғалімдердің бастауыш білім беру жүйесінде кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығы құрамдас бөліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау. Зерттеуде келесі, осындай: ғылыми әдебиеттерді талдау; зерттелген материалды жалпылау және жүйелеу; сауалнама; тестілеу; математикалық статистика әдістері және алынған нәтижелерді шолып шығу әдістері қолданылды. Тәжірибелік-педагогикалық жұмыс 2022–2023 оқу жылында, Павлодар қаласы, Марғұлан университетінің базасында, Жоғары педагогика мектебінің студенттерімен, «Бастауыш оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасымен жүргізілді. Болашақ мұғалімнің жеке басына қойылатын талаптарға сәйкестік дәрежесін бағалау критерийлері анықталды: болашақ мұғалімнің жеке басының кіріктірілген оқытуға кәсіби бағыты; бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды қолдану үшін қажетті теориялық білім мен практикалық дағдылардың болуы. Болашақ мұғалімдердің бастауыш мектепте кіріктірілген оқуға дайындық деңгейі мен көрсеткіштері сипатталған. Авторлармен «болашақ бастауыш

сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығы» ұғымы нақтыланды. Болашақ мұғалімдердің бастауыш білім беру жүйесінде кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығының құрамдас бөліктері анықталып және негізделген. Қорытынды да тәжірибелік-педагогикалық жұмыстың эксперименттік мәліметтері жалпыланып және жүйеленді. Бастауыш сынып оқушыларын кіріктірілген оқытуды жүзеге асыру кезінде студенттердің болашақ кәсіби қызметіне дайындығының уәждемелік-құндылық, когнитивтік, іс-әрекеттілік құрамдас бөліктерін қалыптастыру қажеттілігі туралы тұжырымдар ұсынылған.

Түйін сөздер: дайындық, кіріктірілген оқыту, бастауыш сыныптың болашақ мұғалімдері, бастауыш сынып болашақ мұғалімдерінің дайындығының құрамдас бөліктері

Мақала Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитетінің гранттық қаржыландыруы бойынша «Бастауыш сынып оқушыларын кіріктірілген оқытуда болашақ мұғалімдерді дайындауды қамтамасыз етуде, теориялық негіз және әдістемелік қолдау көрсету» АР15473233 жобасы шеңберінде дайындалған.

© А.Д. Калимова^{1*}, Б.А. Жекибаева², 2024

¹Павлодарский педагогический университет им. А. Маргулан,
Павлодар, Казахстан;

²Карагандинский университет им. Е.А. Букетова, Караганда, Казахстан.
E-mail: kargu_ase@mail.ru

КОМПОНЕНТЫ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ИНТЕГРИРОВАННОМУ ОБУЧЕНИЮ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

А.Д. Калимова - постдокторант, преподаватель-эксперт высшей школы педагогики Павлодарского педагогического университета им. А. Маргулан, Павлодар, Казахстан
E-mail: kargu_ase@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-6861-6050>;

Б.А. Жекибаева - кандидат педагогических наук, профессор кафедры «Педагогика и методика начального обучения» Карагандинского университета им. Е.А. Букетова, Караганда, Казахстан
E-mail: bzhekiabaeva@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-0671-8550>.

Аннотация. В статье представлен один из результатов проекта, реализуемого в рамках грантового финансирования исследований молодых ученых «Жас ғалым» на 2022–2024 годы. Авторами исследованы мотивационно-ценностный, когнитивный, деятельностный компоненты готовности будущих учителей начальных классов к реализации интегрированного обучения. Цель данной статьи – выявить уровень сформированности компонентов готовности будущих учителей к реализации интегрированного обучения в системе начального образования. В исследовании применены такие методы как: анализ научной литературы, обобщение и систематизация изученного материала, анкетирование, тестирование, методы математической статистики

и визуализации полученных результатов. Опытнo-педагогическая работа проводилась в 2022–2023 учебном году, на базе Маргулан университета в городе Павлодаре со студентами высшей школы педагогики, образовательной программы «Педагогика и методика начального обучения». Авторы выявили критерии к предъявляемым требованиям, на основании которых производилась оценка степени соответствия личности будущего учителя, такие как: профессиональная направленность личности будущего учителя к интегрированному обучению; наличие теоретических знаний и практических умений, необходимых для применения интегрированного обучения в начальной школе. В ходе исследования были охарактеризованы показатели и уровни готовности будущих учителей к интегрированному обучению в начальной школе. Авторами уточнено понятие «готовность будущих учителей начальных классов к реализации интегрированного обучения», определены и обоснованы компоненты готовности будущих учителей к реализации интегрированного обучения в системе начального образования. В заключении обобщены и систематизированы экспериментальные данные опытнo-педагогической работы, представлены выводы о необходимости формирования мотивационно-ценностного, когнитивного, деятельностного компонентов готовности студентов к будущей профессиональной деятельности при реализации интегрированного обучения младших школьников.

Ключевые слова: готовность, интегрированное обучение, будущие учителя начальных классов, компоненты готовности будущих учителей начальных классов

Кіріспе

Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығы мұғалімнің кәсіби құзыреттілігінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Ақпараттық-технологиялық қоғамның қалыптасуы, қоғамның әлеуметтік тапсырысы, әлемнің білім беру дамуындағы жаһандық өзгерістер жаңа формация мұғалімдерін даярлау қажеттілігіне әкеледі. «Даярлық» ұғымы «дайындық» ұғымын ашады және толықтырады, бұл «кәсіби дайындық» – бұл жүйелі үрдіс, оның нәтижесі болашақ мұғалімдердің педагогикалық қызметті жүзеге асыруға дайындығын қалыптастыру болып табылады. Сондықтан болашақ мұғалімдердің бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық тәжірибесін талдау қажет деп санаймыз.

Педагогикалық білім беру теориясында болашақ мұғалімдердің кәсіби дайындығының заңдылықтарын ашатын бірқатар маңызды зерттеулер бар. Бұл тұрғыда (Абдуллина, 1990; Кузьмина, 2001; Слостенин, 1996; Хмель, 1991) жұмыстарының іргелі маңыздылықтары бар.

Болашақ мұғалімдердің дайындық мәселесін зерттеуді, біз (Дьяченко және Кандыбович, 1993; Коваль, 2009) және басқа да көптеген еңбектерден табамыз, дегенмен қазіргі уақытта педагогикалық қызметке «дайындық» ұғымының мәніне бірыңғай жалпы қабылданған көзқарас жоқ.

Зерттеушілер (Дьяченко және Кандыбович, 1993), дайындық құрылымында келесі құрамдас бөліктерді анықтады: уәждемелік (педагогикалық қызметке деген оң көзқарас); бағдарлау (педагогикалық қызметтің ерекшеліктері мен шарттары туралы білім мен идеялар, оның мұғалімнің жеке басына қойылатын талаптары); операциялық (кәсіби-педагогикалық қызметтің әдістері мен әдістерін, қажетті білімді, дағдыларды және дағдылары); ерікті (өзін-өзі бақылау, жауапкершілік, өз қызметін басқара білу); бағалау (кәсіби міндеттерді шешу үрдісінде өзінің кәсіби дайындығын өзін-өзі бағалау).

Шетелдік ғалымдарының жұмысында (Zhou және Kim, 2010), авторлар бірнеше пәндерді кіріктіруді қамтитын білім беру курсы енгізген зерттеу ұсынылған. Осы тәжірибелік-педагогикалық жұмыс барысында, педагогтың дайындығының көрсеткіші ретінде әртүрлі пәндік салалардан ғылыми білімді кіріктірудің теориялық білімі, тәжірибелік шеберлік пен дағдылары жетілдірілді. Авторлар кіріктірілген оқытудың білім беру курсы енгізу мұғалімдердің кәсіби қызметінің тиімділігіне әсер етті, бұл олардың жоғары ынта-жігері мен кәсіби құзыреттіліктерінің өсуіне ықпал етті деп санайды.

Зерттеушілер (Lam және т.б., 2013) тәжірибелік-педагогикалық жұмысында, кіріктірілген оқу бағдарламаларын енгізу тәжірибесін көрсететін сингапурлық мұғалімдерді оқытудың он бір тұжырымдамасы қарастырылған. Бұл тұжырымдамалар басқа мұғалімдер өздерінің кәсіби қызметінде қолдана алатын оқытудағы пәнаралық блоктарды ашады. Оқушылардың кіріктірілген оқытуында одан әрі жұмыс істеу үшін артықшылықтар, кемшіліктер, ерекшеліктер, сондай-ақ ұсыныстар зерттеуде берілген.

Біздің зерттеуіміз үшін S. Hennessy-дің білім алушылардың кіріктірілген оқытуға дайындығы сәтті болады деген көзқарасы маңызды, егер мұғалімнің өзі тек білім, білік және дағдылар жиынтығына ғана емес, сонымен қатар олардың жинақтауына ие болса, бұл оқытуда біртұтас ұсынуға ықпал етеді (Hennessy, 2006).

Зерттеуде кіріктірілген оқыту арқылы, мұғалім білім алушылардың бойында ғылыми білімнің барлық салаларында тұтас білім, білік және дағдыларды қалыптастыра алатындығы анықталды (Найманова және Лебедева, 2021).

С.Г. Шпилеваның жұмысында білім алушылардың бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығы, үш дербес блокты қамтитын модель болып табылады: Теориялық (кіріктірілген оқыту туралы білім); тәжірибелік (білімді біріктіруді жүзеге асыруға арналған шеберлік пен дағдылар жиынтығы); психологиялық (ерікті, пәндік-тәжірибелік, зияткерлік психика салалары). Осы үш блоктың мазмұнын жиынтық меңгеру болашақ бастауыш білім беру педагогтарының тиімді кәсіби-педагогикалық қызметіне мүмкіндік береді (Шпилева, 1999).

Зерттеушілер (Nguyen және т.б., 2022), бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды тиімді ұйымдастыру үшін болашақ педагогтар университетте оқыған сәттен бастап, педагогикалық кіріктірудің қажетті құзыреттеріне ие болуы керек деп атап өтті. Жоғары оқу орны болашақ мұғалімді жеке тұлға

болып табылатын кәсіби қызметке бағыттайды, сондықтан мұғалімнің кәсіби дайындығының негізі педагогикалық кіріктіру туралы заманауи ғылыми білімдер кешенін құрайды.

Зерттелетін тақырыптың жекелеген аспектілері (Cotiç және т.б., 2021) жұмысында көрініс тапты, олар бастауыш мектепте кіріктірілген оқыту, оқу үрдісінің сапасын көтереді, оқу үлгерімін жақсартады, кіріктірілген білімді тереңірек түсінуге және қолдануға ықпал етеді, тұтас түсініктерді қалыптастырады және оқушыларды өмір бойы оқуға дайындайды деп атап көрсетеді.

Н.М. Белянкованың жұмысын талдау, болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктіру негізде оқытуға кәсіби дайындығы, бұл құзыреттіліктің болуын, болашақ кәсіби қызметке оң көзқарасты, бастауыш сынып оқушыларын оқытуда ғылыми білімді кіріктіру үшін білім, білік және дағдылар жүйесін қамтитын жүйелі және біртұтас жұмыстың нәтижесі деген қорытынды жасауға әкеледі (Белянкова, 2008).

А.Я. Данилюктің педагогикалық материалдарды талдау, бұл кәсіптік-педагогикалық қызметке дайындықтың шарттарының бірі мұғалімнің әртүрлі педагогикалық жүйелердегі білім беру мәселелерінің кең ауқымын шешудің сәттілігін анықтайтын ғылымның әртүрлі салаларындағы ғылыми білімді кіріктірудің оңтайлы білім жүйесі мен дағдыларын қалыптастыру болып табылатындығын көрсетті (Данилюк, 1997).

Біздің зерттеу аясында, бастауыш мектептің оқу үрдісінде кіріктірілген оқытуды жүзеге асыру саласындағы, болашақ педагогтардың теориялық және тәжірибелік дайындығымен, кәсіби-педагогикалық қызмет анықталатынын атап өткен жөн. Ғалымдардың жұмысын қорытындылай келе, біз зерттеу үшін маңызды бірқатар факторларды атап өтеміз:

- бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық, оған теориялық және тәжірибелік дайындықты топшылайды;
- бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық мұғалімнің кәсіби қасиеттерін қалыптастыруды топшылайды, мысалы: еңбекқорлық, педагогикалық әдептілік, қызығушылық, оқудағы белсенділік, мақсаттылық;
- бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық, теориялық білімнің, тәжірибелік дағдылардың және ғылыми білімді оқытуда кіріктіру дағдыларының болуын топшылайды.

Біз, болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуға дайындығы, бұл біртұтас және кәсіби дайындықтың бөлігі болып табылатын жеке тұлғаның жағдайы деген қорытындыға келдік. Зерттеушілердің қорытындыларын ескере, олардың жұмысының нәтижелеріне сүйене отырып, болашақ мұғалімдердің кіріктірілген оқытуға дайындығымен біз бастауыш мектеп жағдайында кіріктірілген оқытуды белсенді қолдана отырып, негізгі кәсіби міндеттерді шешу қабілетін анықтайтын тұлғаның сипаттамасын түсінеміз.

Бастауыш мектептің оқу үрдісінде кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға студенттердің дайындығын қалыптастыру үрдісінің ғылыми-теориялық

негіздерін зерделеу нәтижесі, бізге оқушылардың зерттелетін қызмет түріне дайындық деңгейінің нақты жағдайын анықтауға көшуге мүмкіндік берді.

Материалдар мен әдістемелер

Зерттеу мақсаты – болашақ мұғалімдердің бастауыш білім беру жүйесінде, кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығының уәждемелік-құндылық, когнитивтік, іс-әрекеттілік құрамдас бөліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау.

Тәжірибелік-педагогикалық жұмыста, келесідей: ғылыми әдебиеттерді талдау; жүйелік көзқарас; зерделенген материалдарды жалпылау және жүйелеу; сауалнама; тестілеу; математикалық статистика әдістері және алынған нәтижелерді шолып шығу сияқты әдістер қолданылды.

2022–2023 оқу жылында Қазақстан, Павлодар қаласы, Марғұлан университетінің базасында, күндізгі оқу нысанындағы 76 адам саны бойынша, «Бастауышта оқытудың педагогика мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының педагогика жоғарғы мектебінің студенттерімен эксперимент жүргізілді.

Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығының қалыптасуын анықтау кезінде, біз жоғары, орта, төмен деңгейлерді бөлдік.

Болашақ бастауыш сынып мұғалімдері жоғары дайындық деңгейі, болашақ мамандыққа деген қызығушылық танытуымен сипатталады; теориялық білімі, тәжірибелік дағдылары және оқытуда ғылыми білімді кіріктіру дағдылары бар.

Кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығы орташа студенттер, бастауыш сынып мұғалімі мамандығына жеткіліксіз қызығушылық танытады; толық емес теориялық білімі бар; кіріктірілген оқытуды жүзеге асырудың тәжірибелік шеберлігі мен дағдылары пәнаралық деңгейде шалағайлық сипатқа ие.

Кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық деңгейі төмен болашақ бастауыш сынып мұғалімдері, мұғалімнің кәсіби қызметіне қызығушылықтың болмауымен сипатталады; қажетті теориялық білімге ие емес; оқытуда ғылыми білімді кіріктірудің тәжірибелік дағдылары мен дағдылары дамымаған.

Талдау нәтижелері мен талқылау

Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығының құрылымында біз келесі құрамдас бөліктерді бөлдік: уәждемелік-құндылық, когнитивтік, іс-әрекеттілік. Зерттелетін дайындықтың мәнін, біз аталған құрамдас бөліктердің әрқайсысы үшін критерийлер мен көрсеткіштердің жиынтығында көрсетеміз (1-ші кесте).

1 кесте. Болашақ мұғалімдердің бастауыш білім беру жүйесінде кіріктірілген оқытуға дайындығының, қалыптасу критерийлері мен көрсеткіштері

Құрамдас бөлігі	Критерий	Көрсеткіштері
Уәждемелік-құндылық	Бастауыш сынып мұғалімі мамандығына қызығушылық	1) бастауыш сынып мұғалімі мамандығының маңыздылығына оң сендіру; 2) шығармашылық қызметке ұмтылу; 3) бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға ішкі уәждеме.

Когнитивті	Кәсіби білім жүйесі	1) бастауыш мектепте кіріктірілген оқытудың мәні мен ерекшеліктерін білу; 2) педагогикалық кіріктірудің алгоритмдері мен тегіктерін білу; 3) оқытуда ғылыми білімді кіріктіру тәсілдерін білу.
Іс-әрекеттілік	Кәсіби шеберлік пен дағдылар жүйесі	1) педагогикалық кіріктіруді жүзеге асырудың шеберліктері мен дағдылары; 2) әртүрлі тәсілдермен кіріктірілген сабақтарды шығармашылықпен әзірлеу шеберліктері мен дағдылары; 3) бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыру шеберліктері мен дағдылары.

Уәждемелік-құндылық құрамдас бөліктерінің қалыптасуын анықтау мақсатында, бізбен сауалнамалар құру құралы арқылы «quizizz.com» сауалнама-сұрақ-жауап әзірленді. Студенттерге сауалнама жүргізу нәтижесінде, бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды қолданудың негізгі себептері анықталды. Зерттелетін студенттердің жауаптары жүйеленді және талданды. Сауалнама нәтижелерін талдау студенттердің уәждемелер жүйесінің күйін көрсетті (2-ші кесте, 1-ші сурет).

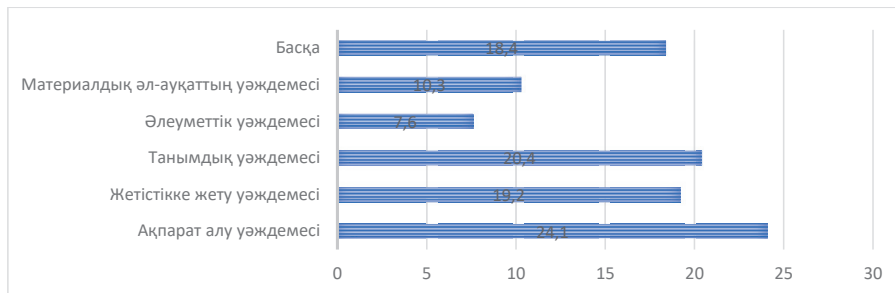
2 кесте. «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының студенттерінде, дайындықтың уәждемелік-құндылық құрамдас бөлігінің қалыптасу деңгейінің нәтижелері

Уәждеме	Жауаптары (%)
Ақпарат алу уәждемесі	24,1
Жетістікке жету уәждемесі	19,2
Танымдық уәждемесі	20,4
Әлеуметтік уәждемесі	7,6
Материалдық әл-ауқаттың уәждемесі	10,3
Басқа	18,4

2-ші кестенің және 1-ші суреттің деректері, сауалнамаға қатысқан «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» (24,1 %) білім беру бағдарламасының студенттерінің көпшілігінің басым бөлігі – ақпарат алу уәждемесі болып табылатындығын көрсетеді. Білім алушылар кіріктірілген оқыту туралы теориялық білімді болашақ кәсіби қызметте қажет болатын өзін-өзі растау құралы ретінде пайдаланады.

Студенттердің танымдық уәждемесі алдыңғы уәждемемен өзара байланысты және зерттелетін студенттердің 20,4 % құрайды. 7,6 %-да кіріктірілген оқытуды қолдану қажеттілігінен көрінетін әлеуметтік уәждеме анықталды, өйткені бұл ҚР Білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттамамен (үлгілік оқу бағдарламалары, жаңартылған мазмұны шиыршық қағидасына негізделген бастауыш білім беру деңгейіндегі оқу пәндері бойынша жоспарлар) реттелген.

Сурет 1 - «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының студенттерінде дайындықтың уәждемелік-құндылық құрамдас бөлігінің қалыптасу деңгейінің нәтижелері

Ұсынылған мәліметтер негізінде, біз уәждемеге кіріктірілген оқыту туралы жалпы хабардарлық (теориялық негіздер) әсер етеді деп санаймыз, бұл студенттердің болашақ кәсіби қызметке деген қажеттілігін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Когнитивті құрамдас бөліктің қалыптасуын диагностикалау үшін біз – студенттерді тестілеу әдісін қолдандық, оны – тестілеу тапсырмаларын ұйымдастыру үшін «socrative.com» онлайн сервисінің көмегімен өткіздік. Орындалған тест тапсырмаларының нәтижелерін талдау, болашақ мұғалімдердің бастауыш сынып оқушыларын кіріктірілген оқытудың теориялық негіздерін меңгергенін көрсетті - 29,5 %. Сауалнамаға қатысқан студенттердің 53,8 %-да төмен деңгей анықталды. «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының студенттерінде дайындықтың когнитивті құрамдас бөлігінің қалыптасу деңгейінің нәтижелері 3-ші кестеде келтірілген.

3 кесте. «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасы студенттерінің когнитивтік дайындық құрамдас бөліктерінің қалыптасу деңгейінің нәтижелері

Деңгей	Студенттер саны (%)
Төмен	53,8
Орташа	29,5
Жоғары	16,7

Студенттерде дайындықтың когнитивті құрамдас бөлігінің қалыптасу деңгейі, басым көпшілігінде оларды тәжірибелік қызметте оңтайлы пайдалануға мүмкіндік беретін және «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының білім алушыларында қажетті дайындықтың жоғары деңгейіне сәйкес келетін, жеткілікті жүйелі, теориялық білімі жоқ екенін көрсетті.

Студенттердің кіріктірілген оқытуды тәжірибеде қолдану шеберліктері мен дағдыларының болуын анықтау үшін біз қажетті дайындықтың іс-әрекеттілік құрамдас бөлігінің қалыптасуын тексердік. Осы мақсатта біз

тәжірибелік тапсырмаларды тексердік. Зерттелетін студенттерге бастауыш мектептің әртүрлі оқу пәндері бойынша оқу материалын біріктіру дағдыларын анықтауға бағытталған 5 тәжірибелік тапсырма ұсынылды. Бізбен тәжірибелік тапсырмаларды бағалау критерийлері әзірленді, олардың нәтижелері кіріктірілген оқыту туралы білімнің жеткіліксіздігі, оқу материалын кіріктіру шеберліктері мен дағдыларының төмен деңгейін, зерттелетін дайындықтың іс-әрекеттілік құрамдас бөліктерінің төмен көрсеткіштерін анықтағанын көрсетті.

Біз ғылыми білімді кіріктіру кезінде, негізгі назар түйсікті түрде пәнаралық негізде жасалатынына көз жеткіздік. Теориялық білім мен тәжірибелік дағдыларды жеткіліксіз меңгеру, болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби-педагогикалық қызметіне кері әсерін тигізетінін атап өтеміз. Диагностикалық талдау нәтижелері 4-ші кестеде көрсетілген.

4 - кесте. «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының студенттерінде дайындықтың іс-әрекеттілік құрамдас бөліктерінің қалыптасу деңгейінің нәтижелері

Деңгей	Количество студентов (%)
Төмен	61,2
Орташа	19,9
Жоғары	18,9

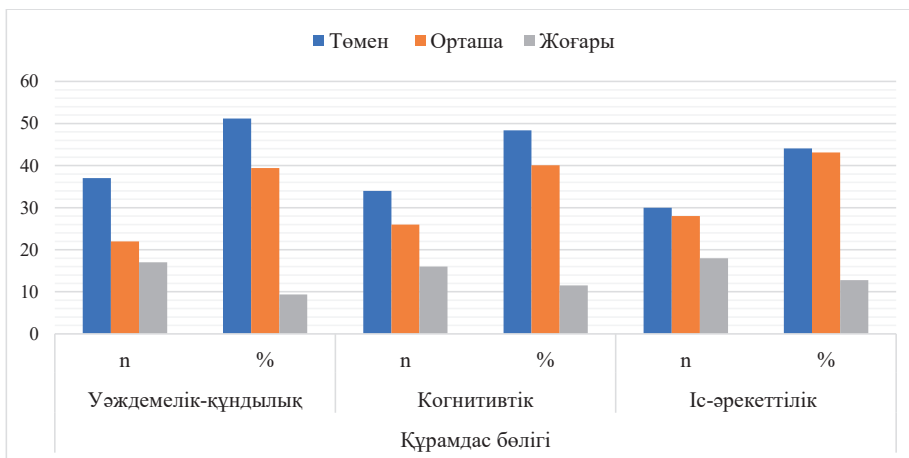
4-ші кестеде келтірілген деректерді статистикалық өңдеуді талдау, «Бастауышты оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының зерттелетін студенттерінің көпшілігінде іс-әрекеттілік құрамдас бөлігінің қалыптасу деңгейінің 61,2 %-ға төмен екендігін айтуға мүмкіндік береді. Бұл студенттердің кіріктірілген оқыту туралы білімі жоқтығымен расталады және олардың білім беру қызметіне қажетті дайындықты қалыптастыруға бағытталған білім беру іс-шараларын енгізу қажеттілігін көрсетеді.

Болашақ мұғалімдердің дайындығының төмен және орташа деңгейіне ие бола отырып, бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды тиімді жүзеге асыру мүмкін емес. Болашақ мұғалімдердің бастауыш мектептің оқу үрдісінде кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығының жай-күйінің жиынтық талдау нәтижелері 5-ші кестеде және 2-ші суретте көрсетілген.

5 - кесте. Болашақ мұғалімдердің бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық жағдайы

Деңгей	Болашақ мұғалімдердің дайындығының құрамдас бөліктері					
	Уәждемелік-құндылық		Когнитивті		Іс-әрекеттік	
	n	%	n	%	n	%
Төмен	37	51,2	34	48,4	30	44,1
Орташа	22	39,4	26	40,1	28	43,1
Жоғары	17	9,4	16	11,5	18	12,8

Сурет 2 - Болашақ мұғалімдердің бастауыш мектепте кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық жағдайы

Қорытынды

Болашақ мұғалімдердің бастауыш мектептің оқу үрдісінде кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындық жағдайына математикалық талдау MS Excel — электрондық кесте бағдарламасы көмегімен жүргізілді. Зерттеу нәтижелерін талдау, болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кіріктірілген оқытуды жүзеге асыруға дайындығын қалыптастыруды ЖОО-да элективті курс, білім беру семинары, жаппай ашық онлайн курстары және басқалары сияқты, білім беру-әдістемелік іс-шараларды енгізу негізінде жүзеге асыру орынды деп санауға негіз береді. Болашақ кәсіби қызметке оң уәждеме кезінде, қажетті теориялық білім, тәжірибелік дағдылар, сондай-ақ әдістемелік сүйемелдеу және қамтамасыз ету кезінде дайындық құрамдас бөліктері тиімді дами алады, бұл болашақ бастауыш сынып мұғалімдеріне тікелей әсер етеді, олардың құзыреттері жаңа формация мұғалімдеріне қойылатын талаптарға сәйкес келеді.

ӘДЕБИЕТТЕР

- Абдуллина О.А. (1990). *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования*. — Москва: Просвещение, 1990. — 141с.
- Zhou G., Kim J. (2010). Impact of an Integrated Methods Course on Preservice Teachers' Perspectives of Curriculum Integration and Faculty Instructors' Professional Growth, *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education*, — 10(2): — 123–138. — DOI:10.1080/14926151003778266 (in Eng.).
- Hennessy S. (2006). Integrating Technology into Teaching and Learning of School Science: a Situated Perspective on Pedagogical Issues in Research, *Studies in Science Education*, — 42: — 1–48. — DOI:10.1080/03057260608560219 (in Eng.).
- Кандыбович Л.А., Дьяченко М.И. (1993). *Психология в высшей школе*. — Минск, 1993. — 320 с. — ISBN 985-463-082-X: 10740.00.
- Коваль Л.В. (2009). *Профессиональная подготовка будущих учителей начальной школы: технологическая составляющая: монография*. — Донецк: Юго-Восток, 2009. — 375 с.

Кузьмина Н.В. (2001). Формирование педагогических способностей. — Л.: КАРО, 2001. — 167 с.

Lam C.C., Alviar-Martin T., Adler S.A., Sim J.B.-Y. (2013). Curriculum integration in Singapore: Teachers' perspectives and practice, *Teaching and Teacher Education*, — 31: — 23–34. — DOI: 10.1016/j.tate.2012.11.004 (in Eng.).

Найманова Д.М., Лебедева Л.А. (2021). Сущность интегративного обучения и возможные пути его реализации в начальных классах школы Казахстана. - *Вестник КазНПУ имени Абая*, серия «Педагогические науки». — 2021. — № 3 (67). — С. 136–144. — DOI: 10.51889/2020-3.1728-5496.18

Сластенин В.А. (1996). О современных подходах к подготовке учителя. — М.: Наука, 1996. — 167 с.

Хмель Н.Д. (1991). Теоретические основы профессиональной подготовки учителя. — Алматы: Гылым, 1991. — 352 с.

Шпилевая С.Г. (1999). Формирование готовности студентов к реализации интегрированного обучения в начальной школе. дисс... канд. пед. наук. – Калининград. —1999. — 208 с.

Nguyen G.T.C., Pham H., Nguyen A.T.Q., Nguyen B.N., Trinh S.C. (2022). Perspectives of primary pre-service teachers on integrated teaching. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. — 17(12): — 4324–4334. — DOI: 10.18844/cjes.v17i12.8145(in Eng.).

Cotić N., Cotić M., Felda D., & Krmac N. (2021). The effect of cross-curricular integration on pupils' knowledge gained through experiential learning. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. — 16(6): 3133–3146. — DOI: 10.18844/cjes.v16i6.6512(in Eng.).

Белянкова Н.М. (2008). Интегрированный подход в обучении младших школьников: пособие для учителя. — М: Просвещение, 2008. — 400 с.

Данилюк А.Я. (1997). Учебный предмет как интегрированная система// *Педагогика*. —1997. — №4. — С. 24–28.

REFERENCES

Abdullina O.A. (1990). General pedagogical teacher training in the system of higher pedagogical education. — Moscow: Prosveshchenie, 1990. —141p. [in Russ.].

Zhou G., Kim J. (2010). Impact of an Integrated Methods Course on Preservice Teachers' Perspectives of Curriculum Integration and Faculty Instructors' Professional Growth, *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education*, — 10(2): 123–138. — DOI:10.1080/14926151003778266 (in Eng.).

Hennessy S. (2006). Integrating Technology into Teaching and Learning of School Science: a Situated Perspective on Pedagogical Issues in Research, *Studies in Science Education*, — 42: 1–48. — DOI:10.1080/03057260608560219 (in Eng.).

Kandybovich L.A., Dyachenko M.I. (1993). Psychology in higher education. — Minsk, 1993. — 320 p. —ISBN 985-463-082-X: 10740.00. [in Russ.].

Koval L.V. (2009). Professional training of future primary school teachers: a technological component: a monograph. — Donetsk: South-East, 2009. — 375 p. [in Russ.].

Kuzmina N.V. (2001). Formation of pedagogical abilities. — Л.: КАРО, 2001. — 167 p. [in Russ.].

Lam C.C., Alviar-Martin T., Adler S.A., Sim J.B.-Y. (2013). Curriculum integration in Singapore: Teachers' perspectives and practice, *Teaching and Teacher Education*, — 31: 23–34. — DOI: 10.1016/j.tate.2012.11.004 (in Eng.).

Naimanova D.M., Lebedeva L.A. (2021). The essence of integrative learning and possible ways of its implementation in primary schools in Kazakhstan. - *Bulletin of KazNPU named after Abai*, series «Pedagogical sciences». — 2021. — № 3 (67). — Pp. 136–144. — DOI: 10.51889/2020-3.1728-5496.18 [in Russ.].

Slastenin V.A. (1996). On modern approaches to teacher training. — М.: Наука, 1996. — 167 p. [in Russ.].

Khmel N.D. (1991). Theoretical foundations of teacher training. — Almaty: Gylym, 1991. — 352 p. [in Russ.].

Shpilevaya S.G. (1999). Formation of students' readiness to implement integrated learning in primary school. diss... candidate of pedagogical sciences. — Kaliningrad. — 1999. — 208 p. [in Russ.].

Nguyen G.T.C., Pham H., Nguyen A.T.Q., Nguyen B.N., Trinh S.C. (2022). Perspectives of primary pre-service teachers on integrated teaching. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, — 17(12): 4324–4334. — DOI: 10.18844/cjes.v17i12.8145(in Eng.).

Cotič N., Cotič M., Felda D., & Krmac N. (2021). The effect of cross-curricular integration on pupils' knowledge gained through experiential learning. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, — 16(6): 3133–3146. — DOI: 10.18844/cjes.v16i6.6512 (in Eng.).

Belyankova N.M. (2008). An integrated approach in teaching primary school children: a teacher's manual. — M: Enlightenment, 2008. — 400 p. [in Russ.].

Danilyuk A.Ya. (1997). The academic subject as an integrated system// *Pedagogy*. — 1997. — №. 4. — Pp. 24–28. [in Russ.].

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

А.И. Әзімбай, М.А. Созер, С.Ж. Ибадуллаева ИНТЕГРАТИВТІ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ БОЛАШАҚ БИОЛОГ ТАНЫМЫН КЕҢЕЙТУДЕГІ МАҢЫЗЫ.....	7
А. Асаннова, Д. Абыкенова, Ж. Аубакирова, Р. Агавелян, Ж. Копеев УЧИТЕЛЬ ИНФОРМАТИКИ В ИНКЛЮЗИВНЫХ КЛАССАХ: ВОСПРИЯТИЕ ВЛИЯНИЯ ШКОЛЬНОЙ ИНФОРМАТИКИ НА РАЗВИТИЕ УЧЕНИКОВ С МЕНТАЛЬНЫМИ НАРУШЕНИЯМИ.....	21
У. Баймаханова, Н. Албытова, Д. Нургалиева, Р.Ж. Мрзабаева ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҮДЕРІСТЕГІ СТРЕСТІ БАСҚАРУ КӘСІБИ ҚАЖУДЫҢ ПРОФИЛАКТИКАСЫ РЕТІНДЕ.....	36
Е. Досымов, Eser Selda, М. Нуризинова, Е. Еділбаев, Б. Асанбек МЕХАНИКА КУРСЫН ОҚЫТУДА ЦИФРЛЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	48
Г.Т. Жақұпова, Д.С. Байгунаков, А.Б. Сақұлова ЗЕРТТЕУ УНИВЕРСИТЕТІНДЕГІ САПА МӘДЕНИЕТІНІҢ МОДЕЛІ.....	63
Б.К. Жарменова, Н.Д. Андреева, Ш.Ш. Хамзина, Г.М. Маханова ЖОО-ДА БИОЛОГИЯ МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЯРЛАУДА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	74
И.Ә. Жубанқұзова, Г.А. Сугуржанова БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ДАЙЫНДАУДА ФИЗИКА МЕН АҚПАРАТТЫҚ КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ПӘНДЕРІН КІРІКТІРІЛІП ОҚЫТУ НЕГІЗДЕРІ.....	89
М.Н. Ибрагимова, Н.А. Тасилова, А.А. Садығожа, П.Н. Нускабай ОРТАЛЫҚ АЗИЯ АУМАҒЫНДАҒЫ ЭТНИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР ӘМІР ТЕМІР МЕН ТЕМІР ӘУЛЕТІ ЕҢБЕКТЕРІНДЕ.....	100
А.К. Игбаева, А.С. Омарханова, Н.К. Ақитпаева, А.Қ. Қозыбаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ОҚУ ЖҮЙЕСІНДЕ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТТІ ДАМУ ТҰРАҚТЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	124
А. Исаев, Юджел Гелишли, А. Рахымжанов БОЛАШАҚ ЖАТТЫҚТЫРУШЫ-ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ БАҚЫЛАУШЫ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ.....	137
Г.К. Исмаилова, Г.Б. Григорьева, К.Е. Хасенова, А.Ж. Турикпенова, Г.Т. Дарменова ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ДАМУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫСТАРДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ (ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫН ДАМУ ТҰРАҚТЫ МӘСЕЛЕЛЕРІНДЕ).....	152
М. Каваклы, Ж.И. Исаева, И. Дурмаз ТҰЛҒАНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТЫҚ БАҒДАРЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРА ОТЫРЫП ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	167
А.Д. Калимова, Б.А. Жекибаева БАСТАУЫШ МЕКТЕПТЕ КІРІКТІРІЛГЕН ОҚЫТУҒА БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ДАЙЫНДАУДЫҢ ҚҰРАМДАС БӨЛІКТЕРІ.....	183
А.Х. Қасымова, А.Б. Мешова, А.М. Бисенғалиева, Г.К. Кажғалиева, И.М. Бапиев ОҚЫТУШЫНЫҢ ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ.....	196
Г. Клычниязова АЙТЫЛЫМҒА ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТӘСІЛДЕР: САНДЫҚ ӨЛШЕМДЕР МЕН ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТҮСІНІКТЕРДІ МӘТІНДІК ОҚЫТУҒА БІРІКТІРУ.....	210
Б.У. Қуанбаева, Г.К. Жусупқалиева, М.Е. Рахметов, А.Ж. Иярова, Р. Schmidt ФИЗИКАЛЫҚ ИНТЕРАКТИВТІ КОМПЬЮТЕРЛІК МОДЕЛЬДЕРДІҢ ЗАМАНАУИ МЕКТЕПТЕ ОНЛАЙН ОҚЫТУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАҒЫ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ.....	222

Р.С. Мырзаев, А.Ж. Сейтмуратов, Қ. Қанибайқызы, А.Ә. Ибраева, А.А. Куралбаева, П.Н. Нускабай IT БАҒЫТЫНДАҒЫ БАКАЛАВРЛАРДЫ МАТЕМАТИКАЛЫҚ ДАЯРЛАУЫНЫҢ КӘСІБИ БАҒЫТЫ.....	234
Г.К. Нуртаева, В.О. Абдрасилова, Р.Р. Жумабекова, Г.Е. Байдуллаева «ҚАН АЙНАЛУ ЖҮЙЕСІНІҢ БИОФИЗИКАСЫ» ТАҚЫРЫБЫНА СТУДЕНТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ДАЙЫНДАЛУ РӨЛІ.....	249
Б.Д. Оразов, Ж.К. Сыдықова, Ф.Д. Наметқұлова, Е.Б. Тасболат ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА БОЛАШАҚ ФИЗИКА МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЯРЛАУ.....	264
М.Н. Оспанбекова, С.Ж. Турикпенова, Р.К. Измагамбетова, П.Қ. Ертаева, К.Ш. Темирханова БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕРДІ ИНТЕГРАЦИЯЛАУ: МҰМКІНДІКТЕР МЕН ОЙЛАР.....	279
Н. Оспанова, Н. Токжигитова, Г. Джарасова, Дж. Караджа, А. Садықова ГЕЙМИФИКАЦИЯ ЭЛЕМЕНТТЕРІНІҢ НЕГІЗІНДЕ ЖАСЫРЫН БАҒАЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	293
А. Садвақасова, А. Докуз, Ф. Қылышбек ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНЫҢ БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІНЕ ЗАТТАР ИНТЕРНЕТІН ОҚЫТУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ЗЕРТТЕУ.....	307
А.Т. Самитова, Г.Т. Карабалаева, К.Р. Калкеева БОЛАШАҚ МАМАНДЫҚТЫ ТАҢДАУДАҒЫ КӘСІБИ БАҒДАРЛАУДЫҢ РӨЛІ.....	321
Ш. Сапарбайқызы, У.Т. Туленова, Ж.А. Таджибаева, Р. Керимбаева, М.Е. Ақмамбетова ЖАҒАҢДАНУ ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ МАМАНДЫҚ ТАҢДАУДЫҢ МАҢЫЗЫ.....	331
Б.А. Сенгербекова, Э.У. Бижигитова, А.О. Досимова, А.Қ. Айтжанова, Г.Г. Зиябекова ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АҒЫЛШЫН ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ТУРАЛЫ ТҮСІНІКТЕРІ.....	348

ЭКОНОМИКА

С.Н. Алпысбаева, Н.Н. Жанақова, Е.И. Тауенов, А.И. Тазабеков ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ФИСКАЛДЫҚ ШОҒЫРЛАНДЫРУ САЯСАТЫ: ІСКЕ АСЫРУ БАСЫМДЫҚТАРЫ.....	357
Э.С. Балапанова, А.Т. Исаева, Д.О. Оналтаев, Ж.П. Смаилова, Р.Е. Сағындықова ИМПОРТТЫ АЛМАСТЫРУ ЭКОНОМИКАНЫҢ ДАМУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	373
А.С. Джанегизова, Д.Ә. Әмержанова, Г.М. Мухамедиева, Л.Г. Кирбасова, А.Е. Ақбаева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ: ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....	386
Н.Е. Есенжолов, А.Б. Кошербаева, Е.С. Қылбаев, С.Т. Қарғабаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ САЯСАТТЫ ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИАНЫҢ РӨЛІ.....	401
Ж.Е. Есильбаева, С.К. Наурызбеков, Д.С. Тенизбаева ҚАРЖЫ ДЕЛДАЛДАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІ ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ АУДИТІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА БАСҚАРУ.....	416
Г.Г. Джамалова, Г.У. Хаджиева ҚАЗАҚСТАННЫҢ КӨЛІК-ЛОГИСТИКАЛЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ: ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ДАМУ ӘЛЕУЕТІ.....	429
Н.Б. Жарқынбаева, Б. Вольф МИКРОДЕНГЕЙДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖҮЙЕЛЕРДЕ ЖОБАЛЫҚ ТОПТЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ПРИНЦИПТЕРІН ЖЕТІЛДІРУ.....	451
Ж. Жұман, Ду Бинхан, Ә.В. Хамзаева ҚАЗАҚСТАННЫҢ МҰНАЙ-ГАЗ САЛАСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	470

Г.К. Искакова, С.Т. Абилдаев, Б. Қуаншалиев, А.М. Жантаева, Е.С. Байтиленова ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНІМІНІҢ ҚЫТАЙҒА ЭКСПОРТЫ: ӨЗАРА ТОЛЫҚТЫРУ ИНДЕКСІ НЕГІЗІНДЕ ТАЛДАУ.....	486
М.А. Қанабекова, А.Ж. Құрманғасева, С.Н. Абиева ҚР МЕМЛЕКЕТТІК БЮДЖЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	507
Ж.Ж. Кенжебай, Г.К. Мусаева, Б.К. Нұрмағанбетова, А.А. Махфудз ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДӘЛІЗДЕРДІҢ ТРАНЗИТТІК ӘЛЕУЕТІН АРТТЫРУ ҮШІН КӨЛІК-ЛОГИСТИКАЛЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ОҢТАЙЛАНДЫРУ.....	520
А.Т. Көкенова, А.Р. Шалбаева, С.С. Таменова, Г.Н. Агабекова, Л.И. Жазылбек ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ЖАҒАНДЫҚ БАСҚАРУ: МЕМЛЕКЕТАРАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕГІ ПРАКТИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ.....	534
С.А. Нахипбекова, С.С. Ыдырыс, А.А. Құлбаева, М.А. Құлбаева, А.А. Сапарова АҚЫЛДЫ ҚАЛА ҚҰРУДЫҢ ТҮРҒЫНДАРДЫҢ ТҰРАҚТЫ ӨМІР СҰРУ ДЕҢГЕЙІН ЖАҚСARTУҒА ӘСЕРІ.....	557
Ю.О. Ничкасова, К.Ж. Садвокасова, А.К. Алпысбаева ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАРЖЫ НАРЫҒЫН ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ.....	568
Н. Нурмухаметов, Ж. Булхайрова, А. Ахметова, Э. Белоусова, Г. Саймағамбетова ЗИЯТКЕРЛІК КАПИТАЛДЫ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ИНТЕГРАЦИЯСЫ ЖАҒДАЙЫНДА.....	585
Ж.Т. Рахымова, Н.Х. Маулина, А.Ж. Сугурова, А.К. Ақпанов ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ӘДІСТЕРІН ЖЕТІЛДІРУГЕ ӘСЕРІ.....	602
Б.С. Өтеғұлова, С.Ф. Мәжитов, А. Толымбек, М.Д. Уалтаев, Д.Сайн Әмир ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ИНТЕНСИВТІ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ КӘСІПОРЫНДАРДЫ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ КЕДЕРГІЛЕРІ.....	611
К. Халмурзаева, А. Тағай, Ж. Жұман, А. Хамзаева, К. Сыздықова ӘЛЕМДІК КРАУДФАНДИНГ НАРЫҒЫН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ: ТӘЖІРИБЕ, ӘДІСТЕМЕ ЖӘНЕ ЗЕРТТЕУЛЕР.....	627
А. Шаримхан, Г.Н. Аппақова, Б.Х. Айдосова, Ғ.Е. Керімбек ҚАЗАҚСТАНДА САЛЫҚТЫҚ КОНСАЛТИНГТІ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДАҒЫ ЖАҒАНДЫҚ БАСҚАРУ: МЕМЛЕКЕТАРАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕГІ ПРАКТИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ.....	648
Юйци Мэн, Р.К. Ниязбекова, С.А. Илашева, Д.Д. Әліпбаев, Г.А. Қадырова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МҰНАЙ ӨНДІРУ САЛАСЫН ДАМУЫНЫҢ ҚАЗІРГІ МӘСЕЛелЕРІ ЖӘНЕ БОЛАШАҚ БАҒЫТТАРЫ.....	660

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

А.И. Азимбай, М.А. Созер, С.Ж. Ибадуллаева ВАЖНОСТЬ ИНТЕГРАТИВНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ РАСШИРЕНИЯ ПОЗНАНИЯ БУДУЩЕГО БИОЛОГА.....	7
А. Асанова, Д. Абыкенова, Ж. Аубакирова, Р. Агавелян, Ж. Копеев УЧИТЕЛЬ ИНФОРМАТИКИ В ИНКЛЮЗИВНЫХ КЛАССАХ: ВОСПРИЯТИЕ ВЛИЯНИЯ ШКОЛЬНОЙ ИНФОРМАТИКИ НА РАЗВИТИЕ УЧЕНИКОВ С МЕНТАЛЬНЫМИ НАРУШЕНИЯМИ.....	21
У. Баймаханова, Н. Албытова, Д. Нургалиева, Р.Ж. Мрзабаева УПРАВЛЕНИЕ СТРЕССОМ В СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ПРОЦЕССЕ КАК ПРОФИЛАКТИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ВЫГОРАНИЯ.....	36
Е. Досымов, Есер Селда, М. Нуризинова, Е. Едилбаев, Б. Асанбек ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ РЕСУРСОВ В ПРЕПОДАВАНИИ КУРСА МЕХАНИКИ.....	48
Г.Т. Жакупова, Д.С. Байгунаков, А.Б. Сакулова МОДЕЛЬ КУЛЬТУРЫ КАЧЕСТВА В ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ.....	63
Б.К. Жарменова, Н.Д. Андреева, Ш.Ш. Хамзина, Г.М. Маханова ФОРМИРОВАНИЕ ЭКОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПОДГОТОВКЕ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ В ВУЗЕ.....	74
И.А. Жубанкузова, Г.А. Сугуржанова ОСНОВЫ ИНТЕГРИРОВАННОГО ПРЕПОДАВАНИЯ ПРЕДМЕТОВ ФИЗИКИ И ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ.....	89
М.Н. Ибрагимова, Н.А. Тасилова, А.А. Садыгожа, П.Н. Нускабай ЭТНИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ НА ТЕРРИТОРИИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В ТРУДАХ АМИРА ТЕМУРА И ТЕМУРИДОВ.....	100
А.К. Игибаева, А.С. Омарханова, Н.К. Акиптаева, А.К. Козыбаева ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	124
А. Исаев, Гелишли Юджел, А. Рахимжанов ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОНТРОЛИРУЮЩИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ТРЕНЕРОВ-ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ.....	137
Г.К. Исмаилова, Г.Б. Григорьева, К.Е. Хасенова, А.Ж. Турикпенова, Г.Т. Дарменова ОРГАНИЗАЦИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ ПО РАЗВИТИЮ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ДЛЯ УЧИТЕЛЕЙ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ (НА ПРИМЕРЕ РАЗВИТИЯ ЧИТАТЕЛЬСКОЙ ГРАМОТНОСТИ).....	152
М. Каваклы, Ж.И. Исаева, И. Дурмаз ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ КАЗАХСКОМУ ЯЗЫКУ С ФОРМИРОВАНИЕМ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ ЛИЧНОСТИ.....	167
А.Д. Калимова, Б.А. Жекибаева КОМПОНЕНТЫ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ИНТЕГРИРОВАННОМУ ОБУЧЕНИЮ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ.....	183
А.Х. Касымова, А.Б. Медешова, А.М. Бисенгалиева, Г.К. Кажгалиева, И.М. Бапиев КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	196
Г. Клычниязова ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОИЗНОШЕНИЮ: ИНТЕГРАЦИЯ ЦИФРОВЫХ ИЗМЕРЕНИЙ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ИНСАЙТОВ В ТЕКСТОВОМ ОБУЧЕНИИ.....	210
Б.У. Куанбаева, Г.К. Жусупкалиева, М.Е. Рахметов, А.Ж. Иярова, Р. Schmidt ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ФИЗИЧЕСКИХ ИНТЕРАКТИВНЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ МОДЕЛЕЙ В РЕАЛИЗАЦИИ ОНЛАЙН-ОБУЧЕНИЯ В СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЕ.....	222

Р.С. Мырзаев, А.Ж. Сейтмуратов, К. Канибайкызы, А.А. Ибраева, А.А. Куралбаева, П.Н. Нускабай ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БАКАЛАВРОВ IT НАПРАВЛЕНИЙ.....	234
Г.К. Нуртаева, В.О. Абдрасилова, Р.Р. Жумабекова, Г.Е. Байдуллаева РОЛЬ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ ПО ТЕМЕ «БИОФИЗИКА СИСТЕМЫ КРОВООБРАЩЕНИЯ».....	249
Б.Д. Оразов, Ж.К. Сыдыкова, Ф.Д. Наметкулова, Е.Б. Тасболат ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИКИ В ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ВУЗАХ.....	264
М.Н. Оспанбекова, С.Ж. Турикпенова, Р.К. Измагамбетова, П.К. Ертаева, К.Ш. Темирханова ИНТЕГРАЦИЯ ИЗМЕНЕНИЙ В НАЧАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВОЗМОЖНОСТИ И СООБРАЖЕНИЯ.....	279
Н. Оспанова, Н. Токжигитова, Г. Джарасова, Дж. Караджа, А. Садыкова МЕТОДИКА ОРГАНИЗАЦИИ СКРЫТОГО ОЦЕНИВАНИЯ НА ОСНОВЕ ЭЛЕМЕНТОВ ГЕЙМИФИКАЦИИ.....	293
А. Садвакасова, А. Докуз, Ф. Кылышбек ИССЛЕДОВАНИЕ ТЕКУЩЕЙ СИТУАЦИИ С ОБУЧЕНИЕМ ИНТЕРНЕТУ ВЕЩЕЙ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТА.....	307
А.Т. Самитова, Г.Т. Карабалаева, К.Р. Калкеева РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОРИЕНТАЦИИ В ВЫБОРЕ В БУДУЩЕЙ ПРОФЕССИИ.....	321
Ш. Сапарбайкызы, У.Т. Туленова, Ж.А. Таджикибаева, Р. Керимбаева, М.Е. Акмамбетова ЗНАЧЕНИЕ ВЫБОРА БУДУЩЕЙ СПЕЦИАЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	331
Б.А. Сенгербекова, Э.У. Бижигитова, А.О. Досимова, А.К. Айтжанова, Г.Г. Зиябекова ВОСПРИЯТИЕ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УЧИТЕЛЯМИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ЮЖНОМ КАЗАХСТАНЕ.....	348

ЭКОНОМИКА

С.Н. Алпысбаева, Н.Н. Жанакова, Е.И. Тауенов, А.И. Тазабеков ПОЛИТИКА ФИСКАЛЬНОЙ КОНСОЛИДАЦИИ В КАЗАХСТАНЕ: ПРИОРИТЕТЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	357
Э.С. Балапанова, А.Т. Исаева, Д.О. Оналтаев, Ж.П. Смаилова, Р.Е. Сагындыкова ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЕ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ.....	373
А.С. Джанегизова, Д.Ә. Әмержанова, Г.М. Мухамедиева, Л.Г. Кирбасова, А.Е. Акбаева ЦИФРОВИЗАЦИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	386
Н.Е. Есенжолов, А.Б. Кошербаева, Е.С. Кылбаев, С.Т. Каргабаева РОЛЬ СОЦИАЛЬНЫХ МЕДИА В РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	401
Ж.Е. Есылбаева, С.К. Наурызбеков, Д.С. Тенизбаева АУДИТ РИСКОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФИНАНСОВЫХ ПОСРЕДНИКОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИМИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ.....	416
Г.Г. Джамалова, Г.У. Хаджиева ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКАЯ ИНФРАСТРУКТУРА КАЗАХСТАНА: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПОТЕНЦИАЛ РАЗВИТИЯ.....	429
Н.Б. Жаркинбаева, Б. Вольф СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПРИНЦИПОВ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЕКТНОЙ КОМАНДЫ В ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ МИКРОУРОВНЯ.....	451
Ж. Жуман, Ду Бинхан, А.В. Хамзаева ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ КАЗАХСТАНА.....	470

Г.К. Искакова, С.Т. Абилдаев, Б. Куаншалиев, А.М. Жантаева, Е.С. Байтиленова ЭКСПОРТ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИЕЙ КАЗАХСТАНА В КИТАЙ: АНАЛИЗ НА ОСНОВЕ ИНДЕКС ВЗАИМОДОПОЛНЯЕМОСТИ.....	486
М.А. Канабекова А.Ж. Курмангаева, С.Н. Абиева ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА РК.....	507
Ж.Ж. Кенжебай, Г.К. Мусаева, Б.К. Нурмаганбетова, А.А. Махфудз ОПТИМИЗАЦИЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ТРАНЗИТНОГО ПОТЕНЦИАЛА МЕЖДУНАРОДНЫХ КОРИДОРОВ.....	520
А.Т. Кокенова, А.Р. Шалбаева, С.С. Таменова, Г.Н. Агабекова, Л.И. Жазылбек ГЛОБАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В РЕАЛИЗАЦИИ КОНЦЕПЦИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ПРАКТИЧЕСКИЙ ОПЫТ НА МЕЖГОСУДАРСТВЕННОМ УРОВНЕ.....	534
С.А. Нахипбекова, С.С. Ыдырыс, А.А. Кулбаева, М.А. Кулбаева, А.А. Сапарова ВЛИЯНИЕ СОЗДАНИЯ УМНОГО ГОРОДА НА УЛУЧШЕНИЕ СТАБИЛЬНОСТИ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ.....	557
Ю.О. Ничкасова, К.Ж. Садвокасова, А.К. Алпысбаева ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ: ТРАНСФОРМАЦИЯ ФИНАНСОВОГО РЫНКА КАЗАХСТАНА.....	568
Н. Нурмухаметов, Ж. Булханрова, А. Ахметова, Э. Белоусова, Г. Саймагамбетова РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И БИЗНЕСА.....	585
Ж.Т. Рахымова, Н.Х. Маулина, А.Ж. Сугурова, А.К. Акпанов ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ НА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ФИНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА.....	602
Б.С. Утегулова, С.Ф. Мажитов, А. Толымбек, М.Д. Уалтаев, Э.Д. Сайн ОСНОВНЫЕ ФАКТОРЫ ПРЕПЯТСТВИЯ РАЗВИТИЮ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ И ВЫСОКО ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	611
К. Халмурзаева, А. Тагай, Ж. Жуман, А. Хамзаева, К. Сыздыкова СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МИРОВОГО КРАУДИНГОВОГО РЫНКА: ОПЫТ, МЕТОДОЛОГИЯ И ИССЛЕДОВАНИЯ.....	627
А. Шаримхан, Г.Н. Аппакова, Б.Х. Айдосова, Г.Е. Керимбек АКТУАЛЬНОСТЬ РАЗВИТИЯ НАЛОГОВОГО КОНСАЛТИНГА В КАЗАХСТАНЕ: ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	648
Юйци Мэн, Р.К. Ниязбекова, С.А. Илашева, Д.Д. Алипбаев, Г.А. Кадырова СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ НЕФТЕДОБЫВАЮЩЕЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	660

CONTENTS

PEDAGOGYR

A.I. Azimbay, M.A. Sozer, S.Z. Ibadullayeva THE IMPORTANCE OF INTEGRATIVE LEARNING TECHNOLOGY FOR EXPANDING THE KNOWLEDGE OF THE FUTURE BIOLOGIST.....	7
A. Assainova, D. Abykenova, Zh. Aubakirova, R. Agavelyan, Zh. Kopeyev COMPUTER SCIENCE TEACHER IN INCLUSIVE CLASSROOMS: PERCEPTION OF THE IMPACT OF SCHOOL COMPUTER SCIENCE ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS WITH MENTAL DISABILITIES.....	21
U. Baimakhanova, N. Albytova, D. Nurgaliyeva, R.ZH. Mrzabayeva STRESS MANAGEMENT IN THE SOCIO-PEDAGOGICAL PROCESS AS PREVENTION OF PROFESSIONAL BURNOUT.....	36
Ye. Dossymov, Eser Selda, M. Nurizinova, Ye. Yedilbayev, B. Asanbek FEATURES OF THE USE OF DIGITAL RESOURCES IN TEACHING THE COURSE OF MECHANICS.....	48
G.T. Zhakupova, D.S. Baigunakov, A.B. Sakulova THE QUALITY CULTURE MODEL AT THE RESEARCH UNIVERSITY.....	63
B.K. Zharmenova, N.D. Andreeva, Sh.Sh. Khamzina, G.M. Makhanova FORMATION OF ECOLOGICAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCIES IN THE TRAINING OF BIOLOGY TEACHERS AT THE UNIVERSITY.....	74
I.A. Zhubankuzova, G.A. Sugurzhanova FUNDAMENTALS OF INTEGRATED TEACHING OF PHYSICS AND INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS.....	89
M.N. Ibragimova, N.A. Tasilova, A.A. Sadykozha, P.N. Nuskabay ETHNIC PROBLEMS IN THE TERRITORY OF CENTRAL ASIA IN THE WORKS OF AMIR TEMUR AND THE TEMURIDS.....	100
A.K. Igibayev, A.S. Omarkhanova, N.K. Akitbaeva, A.K. Kozybayeva FORMATION FEATURES OF RISK MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	124
A. Issayev^{1*}, Y. Gelişli², A. Rakhymzhanov³, 2024 WAYS TO IMPROVE THE SUPERVISORY COMPETENCE OF FUTURE TRAINERS-TEACHERS.....	137
G. Ismailova, G. Grigorieva, K. Khasenova, A. Turikpenova, G. Darmenova ORGANIZATION OF METHODOLOGICAL WORK ON THE DEVELOPMENT OF FUNCTIONAL LITERACY FOR TEACHERS OF GENERAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS (USING THE EXAMPLE OF THE DEVELOPMENT OF READING LITERACY).....	152
M. Kavakli, Zh.I. Issayeva, İ. Durmaz, PEDAGOGICAL BASES OF TEACHING THE KAZAKH LANGUAGE WITH FORMATION OF PERSONAL VALUE ORIENTATIONS.....	167
A.D. Kalimova, B.A. Zhekibayeva COMPONENTS OF FUTURE TEACHERS' READINESS FOR INTEGRATED LEARNING IN PRIMARY SCHOOLS.....	183
A.K. Kassymova, A.B. Medeshova, A.M. Bissengaliyeva, G.K. Khazhgaliyeva, I.M. Bapiyev COMPETENCE OF DISTANCE EDUCATION TEACHER.....	196
G. Klychniyazova PEDAGOGICAL APPROACHES TO PRONUNCIATION: INTEGRATING DIGITAL DIMENSIONS AND PSYCHOLOGICAL INSIGHTS IN TEXT-BASED LEARNING.....	210
B.U. Kuanbayeva, G.K. Zhusupkalieva, M.E. Rakhmetov, A.Zh. Iyarova, P. Schmidt EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF PHYSICAL INTERACTIVE COMPUTER MODELS IN THE IMPLEMENTATION OF ONLINE LEARNING IN A MODERN SCHOOL.....	222

R.S. Myrzayev, A.Zh. Seitmuratov, K. Kanibaikyzy, A.A. Ibrayeva, A. Kuralbayeva, P.N. Nuskabay PROFESSIONAL ORIENTATION OF MATHEMATICAL TRAINING OF BACHELORS OF IT DIRECTIONS.....	234
G.K. Nurtayeva, V.O. Abdrasilova, R.R. Zhumabekova, G.E. Baidullayeva THE ROLE OF INDEPENDENT PREPARATION OF STUDENTS ON THE TOPIC “BIOPHYSICS OF THE CIRCULAR SYSTEM”.....	249
B.D. Orazov, Zh. Sydykova, F. Nametkulova, E. Tasbolat TRAINING OF FUTURE PHYSICS TEACHERS IN PEDAGOGICAL UNIVERSITIES.....	264
M.H. Ospanbekova, S.Zh. Turikpenova, R.K. Izmagambetova, P.K. Yertayeva, K.Sh. Temirkhanova INTEGRATING CHATGPT IN PRIMARY EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CONSIDERATIONS.....	279
N. Ospanova, N. Tokzhigitova, G. Jarassova, C. Karaca, A. Sadykova METHODOLOGY FOR ORGANIZING HIDDEN ASSESSMENT BASED ON ELEMENTS OF GAMIFICATION.....	293
A. Sadvakassova, A. Dokuz, F. Kylyshbek RESEARCH OF THE CURRENT SITUATION OF TEACHING THE INTERNET OF THINGS TO FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	307
A.T. Samitova, G.T. Karabalaeva, K.R. Kalkeyeva THE ROLE OF PROFESSIONAL ORIENTATION IN CHOOSING A FUTURE PROFESSION FOR SCHOOLCHILDREN.....	321
Sh. Saparbaykyzy, U. Tulenova, Zh.A. Tajibayeva, R. Kerimbayeva, M.Y. Akmambetova THE SIGNIFICANCE OF THE FUTURE CHOICE OF A PROFESSIONAL IN THE SITUATION OF GLOBALIZATION.....	331
B.A. Sengerbekova, E.U. Bizhigitova, A.O. Dossimova, A.K. Aitzhanova, G.G. Ziyabekova EFL TEACHERS’ PERCEPTIONS OF INCLUSIVE EDUCATION IN SOUTHERN KAZAKHSTAN.....	348

EKONOMICS

S.N. Alpysbayeva, N.N. Zhanakova, Y.I. Tautenov, A.I. Tazabekov FISCAL CONSOLIDATION POLICY IN KAZAKHSTAN: IMPLEMENTATION PRIORITIES.....	357
E.S. Balapanova, A.T. Issaeva, D.O. Onaltayev, Zh.P. Smailova, R.E. Sagyndykova IMPORT SUBSTITUTION AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	373
A.S. Dzhanevizova, D.A. Amerzhanova, G.M. Mukhamedieva, L.G. Kirbasova, A.E. Akbaeva DIGITALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	386
N.E. Yessenholov, A.B. Kosherbayeva, E.S. Kylbayev, S.T. Kargabayeva THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATION POLICY IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	401
Zh.E. Yessilbayeva, S.K. Nauryzbekov, J.S. Tenizbaeva RISK AUDIT OF FINANCIAL INTERMEDIARIES AND THEIR MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION.....	416
G.G. Jamalova, G.U. Khajiyeva TRANSPORT AND LOGISTICS INFRASTRUCTURE OF KAZAKHSTAN: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT POTENTIAL.....	429
N.B. Zharkinbayeva, B. Wolfs IMPROVEMENT OF METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF ORGANIZATION OF A PROJECT TEAM IN MICRO-LEVEL ECONOMIC SYSTEMS.....	451

J. Juman, Du Bingham, A.V. Khamzayeva CURRENT STATE OF THE OIL AND GAS INDUSTRY IN KAZAKHSTAN.....	470
G.K. Iskakova, S.T. Abildaev, B. Kuanshaliev, A.M. Zhantaeva, Y. Baitinenova EXPORT OF AGRICULTURAL PRODUCTS OF KAZAKHSTAN TO CHINA: ANALYSIS BASED ON THE COMPLEMENTARITY INDEX.....	486
M.A. Kanabekova, A.Zh. Kurmantaeva, S.N. Abieva FEATURES OF THE FORMATION OF THE GOVERNMENT BUDGET OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	507
Zh. Kenzhebay, G. Mussaeva, B. Nurmaganbetova, A. Mahfudz OPTIMIZING THE TRANSPORT AND LOGISTICS INFRASTRUCTURE TO INCREASE THE TRANSIT POTENTIAL OF INTERNATIONAL CORRIDORS.....	520
A.T. Kokenova, A.R. Shalbayeva, S.S. Tamenova, G.N. Agabekova, L.I. Zhazylybek GLOBAL GOVERNANCE IN THE IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: PRACTICAL EXPERIENCE AT THE INTERSTATE LEVEL.....	534
S.A. Nakhypbekova, S.S. Ydyrys, A.A. Kulbaeva, M.A. Kulbaeva, A.A. Saparova THE IMPACT OF CREATING A SMART CITY ON IMPROVING THE STABLE STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION.....	557
Y.O. Nichkasova, K.Z. Sadvokassova, A.K. Alpysbayeva DIGITAL TECHNOLOGIES: KAZAKHSTAN'S FINANCIAL MARKET TRANSFORMATION.....	568
N. Nurmukhametov, Zh. Bulkhairova, A. Akhmetova, E. Belousova, G. Saimagambetova INTELLECTUAL CAPITAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND BUSINESS.....	585
Zh. Rakhymova, N. Maulina, A. Sugurova, A. Akpanov THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE IMPROVEMENT OF FINANCIAL MANAGEMENT METHODS.....	602
B.S. Utegulova, S.F.Mazhitov, A. Tolymbek, M.D. Ualtayev, Sain Emir MAIN FACTORS-OBSTACLES TO THE DEVELOPMENT OF TECHNOLOGY-INTENSIVE AND HIGH-TECH ENTERPRISES.....	611
K. Halmurzaeva, A. Tagay, J. Juman, A. Khamzayeva, K. Syzdykova COMPARATIVE ANALYSIS OF THE WORLD CROWDING MARKET: EXPERIENCE, METHODOLOGY AND RESEARCH.....	627
A. Sharimkhan, G. Appakova, B. Aidosova, G. Kerimbek THE RELEVANCE OF TAX CONSULTING DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN: CHALLENGES, TRENDS AND PERSPECTIVES.....	648
Yuqi Meng, R.K. Niyazbekova, S.A. Ilasheva, D.D. Alipbayev, G.A. Kadyrova CURRENT PROBLEMS AND PROMISING DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT OF THE OIL PRODUCING INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	660

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 29.04.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 2.

РОО «Национальная академия наук РК»
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-19